

вирішення. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2017. Вип. 3. (Серія «Юридичні науки»). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2017_3_4.

19. Павленко С.О. Основи оперативно-розшукової тактики: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 624 с.

Тацієнко Валерій Вікторович,

доцент кафедри економічної безпеки та
фінансових розслідувань Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук

ОБХІД САНКЦІЙ РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ ТА ЗАСОБИ БОРЬБИ ІЗ ЦИМ НЕГАТИВНИМ ЯВИЩЕМ

Війна, яку Росія веде проти нашої держави, викликала хвилю обурення міжнародної спільноти. Сполучені Штати та ЄС у відповідь на пряме порушення міжнародного права наклали на РФ низку економічних санкцій, але Російська Федерація знаходить багато можливостей обходу цих санкцій, включно із співпрацею з транснаціональними злочинними угрупованнями, та подекуди сама виступаючи як таке угруповання. Отже, шляхи боротьби із обходом санкцій наразі є дуже важливим питанням як для нашої держави, так і для всієї світової спільноти.

Підсанкційними можуть бути предмети як матеріального світу (зброя, боеприпаси, гроші тощо), так і нематеріального (криптовалюта, інформація стосовно різних видів озброєнь, їхні технічні характеристики). Інформація може мати матеріальний носій – папір, жорсткий диск тощо, а може бути передана й усно чи за допомогою мережі Інтернет.

Підсанкційними товарами та послугами, згідно із Рішенням Ради Європи 2014/512/CFSP від 31 липня 2014 року щодо обмежувальних заходів у зв'язку з діями Росії, що дестабілізують ситуацію в Україні [1], та Регламентом Ради (ЄС) № 825/2014 від 30 липня 2014 року про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 692/2014 щодо обмежень на імпорту до Союзу товарів, що походять із Криму чи Севастополя, у відповідь на незаконну анексію Криму та Севастополя [2], виступають:

- зброя та пов'язані з нею предмети, тобто боеприпаси, військові транспортні засоби та обладнання, воєнізоване обладнання та запасні частини до них, а також послуги з перевезення зброї та пов'язаних із нею матеріалів;

- технічна допомога, брокерські послуги чи інші послуги, а також фінансування або фінансова допомога, пов'язані з військовою діяльністю РФ, або підприємства, пов'язаного зі створенням, придбанням або розвитком інфраструктури в сферах транспорту,

телекомунікацій або енергетики, розробки нафти, газу чи мінеральних ресурсів в Криму чи Севастополі;

- участь у підприємствах, які надають послуги туризму (зокрема, круїзного) у Криму та Севастополі;

- картки Visa та Mastercard та послуги, які надаються їхніми операторами на території РФ.

За способом впливу міжнародні економічні та фінансові санкції, накладені на РФ, поділяють на: 1) комплексні – накладаються на цілу країну та передбачають практично повну заборону чи спеціальне ліцензування на здійснення будь-яких трансакцій з резидентами з РФ; 2) секторальні – вводиться заборона на здійснення трансакцій стосовно переліку товарів чи послуг відносно певного сектору економіки РФ; 3) індивідуальні – стосуються окремих фізичних або юридичних осіб РФ [4].

Санкційні обмеження в багатьох випадках обходились і порушувались великим і середнім бізнесом в США, ЄС та навіть у нашій державі. Принаймні у чверті випадків за ці дії порушники санкцій не понесли жодної відповідальності [4, с.3]. Між 2015 і 2020 роками принаймні 10 країн-членів ЄС експортували до Росії зброї на загальну суму 346 мільйонів євро. Франція, Німеччина, Італія, Австрія, Болгарія, Чехія, Хорватія, Фінляндія, Словаччина та Іспанія – в різному обсязі – продавали Росії так звану «військову техніку», що включала у себе ракети, бомби, торпеди, гармати та ракети, наземні транспортні засоби та навіть кораблі [3].

Наразі лазівки для обходу антиросійських санкцій в переважній більшості надають не ті чи інші держави (бо вони не хочуть стати країнами-вигнанцями разом із РФ), а окремі компанії, яким Росія за допомогу обіцяє великий прибуток.

Боротися з порушенням Росією санкцій можна за допомогою:

- 1) великих штрафів, які накладаються за співпрацю із контрагентами з РФ, що занесені до будь-якого з санкційних списків;

- 2) за допомогою так званих «вторинних санкцій», тобто санкцій, які накладаються на компанії, що співпрацюють із російськими підсанкційними юридичними та фізичними особами.

Практика доводить, що другий метод працює навіть краще, ніж перший, оскільки відповідні юридичні та фізичні особи побоюються мати справу з усіма російськими компаніями, не лише підсанкційними.

В цілому можна зробити висновок, що наявність політичної волі для послідовного переслідування порушників санкційного режиму дозволяє досить ефективно припиняти такі порушення. Така політична воля наразі є в більшості країн світу, тому з часом санкції стають дедалі дієвішими. Втім, спроби їх обходу остаточно не припиняються, тому робота по виявленню компаній-порушників є важливою.

Список використаних джерел

1. Council Decision 2014/512/CFSP of 31 July 2014, concerning restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in

Ukraine // Official Journal of the European Union. – 2014. – July, 31th. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0825&from=GA>.

2. Council Regulation (EU) No 825/2014 of 30 July 2014 amending Regulation (EU) No 692/2014 concerning restrictions on the import into the Union of goods originating in Crimea or Sevastopol, in response to the illegal annexation of Crimea and Sevastopol // Official Journal of the European Union. – 2014. – July, 30th. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0825&from=GA>.

3. Brillaud, Laure; Curic, Ana; Maggiore, Maria; Miñano, Leila; Schmidt, Nico. EU member states exported weapons to Russia after the 2014 embargo // Investigate Europe Magazine. – 2022. – March, 17th. – Режим доступу: <https://www.investigate-europe.eu/en/2022/eu-states-exported-weapons-to-russia/>.

4. Бородкін О., Ємець Р. Міжнародні санкції: що потрібно знати бізнесу? // Василь Кисіль і партнери. – 2022. – 16 вересня. – Режим доступу: <https://vkr.ua/stop-russia/mizhнародni-sanktsiyi-shcho-potribno-znati-biznesu>

5. Химичук А., Стеблівський Р., Пашкіна А. Санкційна політика проти Росії 2014-2022 р.р.: прогалини і схеми обходу. – Київ, Міжнародний фонд «Відродження», 2022. – 30 с.

Томма Роман Павлович,

доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Шмітько Валентин Вікторович,

старший детектив Головного підрозділу детективів Національного антикорупційного бюро України

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН ТА ІНШИХ ЗАСОБІВ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ДОКУМЕНТУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ВЧИНЕНИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Аналіз статистичних даних щодо стану протидії корупції в Україні за 2021 - 2022 роки у порівнянні з 2020 роком вказує на динаміку збільшення на 20-21 % кількості виявлених та розслідуваних корупційних кримінальних правопорушень [5], що вказує з одного боку на ефективність роботи спеціально уповноважених суб'єктів протидії корупції, а з другого боку на ускладнення оперативної обстановки в цій сфері, особливо в умовах воєнного стану, що безумовно потребує посиленої уваги з боку держави та